

CENY NAWOZÓW SZTUCZNYCH W ROLNICTWIE ZACHODNIO-EUROPEJSKIM

Dr P. Schühly (NRF) „Die Kaufkraft der Landwirtschaft für Handelsdünger im westeuropäischen Vergleich”, Dr S. Korth (NRF) „Düngermittelpreise in Westdeutschland und in einigen europäischen Ländern”, Berichte über Landwirtschaft, nr 2/1957 i 4/1957.

Oficjalny organ Ministerstwa Wyżywienia, Rolnictwa i Leśnictwa w Niemczech Zachodnich, „Berichte über Landwirtschaft” zamieścił w drugim i czwartym zeszytzie z ubiegłego roku dwa artykuły poświęcone analizie cen nawozów sztucznych w krajach zachodnio-europejskich.

Dr Schühly, autor jednego z tych artykułów wyłuszcza przyczyny skłaniające do tego rodzaju rozważań. Rolnictwo niemieckie, podobnie jak rolnictwo wielu innych krajów zachodnio-europejskich stoi u progu poważnych przemian, które niewątpliwie nastąpią jako skutek utworzenia wspólnego rynku krajów zachodnio-europejskich należących do Paktu Atlantyckiego. W związku z tym należy oczekiwać poważnych zmian w rozmieszczeniu produkcji rolnej. Warunki produkcji w poszczególnych krajach przyszłej wspólnoty tak znacznie różnią się między sobą, że połączenie ich w jeden organizm rynkowy pociągnie za sobą prawdopodobnie poważne konsekwencje w zakresie prowadzenia przedsiębiorstw rolniczych. Dr Schühly sądzi, że niebawem zostaną podjęte poważne badania nad skutkami skomasowania narodowych rynków w skali zachodnio-europejskiej.

Niewątpliwie we wspólnym rynku ceny i koszty ulegną zmianie w stosunku do stanu obecnego, a przecież nie tylko kierunki produkcji lecz i dochodowość oraz związana z nią zdolność konkurencyjna pozostają w ścisłej za-

leżności od cen i kosztów, podobnie jak i polityka inwestycyjna.

W rolnictwie zachodnio-europejskim płody rolne obciążone są dużymi kosztami stałymi. W tej sytuacji wielkiego znaczenia nabiera sprawa dalszego podnoszenia wydajności z hektara. Dlatego też nawożenie mineralne jako środek zmierzający do podwyższenia tej wydajności stanowi bardzo poważny składnik wydatków na produkcję. To właśnie kieruje uwagę autora na relacje cen płodów rolnych i nawozów sztucznych.

Jeśli chodzi o uchwycenie obecnego stanu faktycznego, to dr Schühly uważa, że zestawienie cen nawozów dla poszczególnych krajów może dać bardzo spaczony obraz faktycznych stosunków, ponieważ przeliczenie tych cen dla porównania na jakąś określoną walutę musiałoby się odbyć według kursów oficjalnych. Kursy te, ustalone pod kątem wymogów polityki gospodarczej każdego kraju, nie odpowiadają relacji, jaka ustaliłaby się w wolnej grze interesów, zgodnie z wartością poszczególnych krajowych walut.

Niebezpieczeństwo błędnej oceny rzeczywistości odpada jednak przy porównaniu siły kupna, ponieważ w tym wypadku mamy do czynienia nie z walutą, lecz ze stosunkiem towaru do towaru.

Autor omawianego artykułu podkreśla, że obliczenie siły nabywczej płodów rolnych w stosunku do nawozów sztucznych nie daje jeszcze poglądu na ich rentowność. Do tego potrzeba cze-

goś więcej, a mianowicie ilości produktu uzyskanego z jednostki nawozów sztucznych. W tę jednak sprawę autor się nie zagłębia.

Analizą porównawczą Dr. P. Schühly obejmuje przyszłych partnerów wspólnego rynku, a zatem Niemcy Zachodnie, Beneluks, Francję i Włochy. Dla geograficznego zaokrąglenia dołącza jeszcze Danię, Szwecję i Szwajcarię. Hiszpanię i Anglię natomiast autor pomija twierdząc, że są to kraje za mało typowe dla stosunków zachodnio-europejskich z uwagi na odmienną przeszłość gospodarczą i peryferyjne położenie.

Tabela 1 podaje globalne wydatki na nawozy sztuczne (w dolarach USA) w różnych krajach zachodnio-europejskich oraz wykazuje zużycie czystego składnika w kilogramach.

Porównywane kraje możemy podzielić na trzy grupy. Belgia i Holandia odcinają się bardzo wyraźnie dużymi nakładami na nawozy sztuczne. Niemcy i państwa skandynawskie stanowią grupę środkową. Na końcu znajdują się Francja, Włochy i Szwajcaria.

Przechodząc do metody autor silnie podkreśla, że bez względu na piętrzące się trudności (niejednolite i nieodpowiednie dane statystyczne, odchylenia lokalne itd.), należy operować cenami

loco gospodarstwo rolne. Praktycznie jednak czuje się zmuszonym poprzestać na cenach loco najbliższa stacja, zakładając przy tym możliwość niewielkiego błędu.

Przy obliczaniu siły kupna w tego rodzaju analizach bierze się pod uwagę najczęściej jeden produkt, a mianowicie pszenicę, ponieważ jest ona powszechnie uprawiana i powszechnie znana. Autorowi wydaje się to niemożliwe do przyjęcia. Bazy porównania nie może stanowić towar, którego udział w masie dochodu ze sprzedaży wynosi zaledwie 5%, co właśnie ma miejsce np. w Niemczech Zachodnich.

Sprzedaż zboża w Zachodniej Europie ogólnie biorąc gra rolę drugorzędą. Należałoby więc brać pod uwagę całość sprzedawanej produkcji. Technicznie jednak próby ustalenia cen najrozmaitszych warzyw, różnorodnych gatunków owoców i upraw specjalnych z góry skazane byłyby na niepowodzenie. Pozostaje więc coś w rodzaju złotego środka, polegającego na wciągnięciu do rachunku zboża, ziemniaków, buraków cukrowych, bydła, świń, mleka i jaj. Przy pomocy tabeli 1 i 1a, autor udowadnia, że wymienione towary w większości rozpatrywanych krajów stanowią ok. 80—90% dochodu ze sprzedaży.

Tabela 1

Kraj	Zboże	Ziemniaki	Buraki cukr.	Bydło	Świnie	Mleko	Jaja	Razem
Niemcy Zach.	10	6	4	14	26	22	6	88
Belgia	7	5	4	15	13	24	11	79
Dania	6	2	3	13	30	28	8	90
Francja	12	3	3	15	12	17	5	67
Włochy	26	2	1	7	4	13	6	59
Holandia	4	7	3	13	17	25	11	80
Szwecja	14	4	4	12	15	39	5	93
Szwajcaria	6	3	1	19	14	36	5	84

Tabela 1a

Udział ważniejszych rolniczych produktów uzyskanych ze sprzedaży w Niemczech Zachodnich i Francji
(dane w procentach)

Kraj	Zboże	Ziemniaki	Buraki cukr.	Bydło	Świnie	Mleko	Jaja	Razem
Niemcy Zach.	12	6	9	14	22	26	4	89
Francja	14a	3	4	31b	—	18c	4	74

a pszenica i żyto, b mięso razem, c przetwory mleczne.

Celem sprowadzenia do wspólnego mianownika uwzględnionych ośmiu rodzajów towarów, autor posługuje się szeroko stosowanym w nauce niemieckiej pojęciem jednostki zbożowej, przyjmując kwintal zboża równy 1, ziemniaków — 0,25, buraków cukrowych — 0,25, bydła rzeźnego — 5, świń — 5, mleka — 0,8, jaj — 5. W tabeli 3 widzimy globalną produkcję tych towarów, w poszczególnych państwach. Autor usiłując zestawić ceny płodów rolnych w różnych krajach sięga do wielu źródeł, krytycznie je ocenia, z tym że przyznaje honorowe miejsce publikacji FAO „Prices of Agricultural Products and Fertilizers”.

W tabeli 4 mamy zestawienie cen wymienionych płodów rolnych w porównywanych krajach. Liczby zawarte w tabeli 3 i 4 pozwalają skonstruować tab. 5, podając ceny 100 kg jednostki zbożowej w krajowej walucie zgodnie ze strukturą produkcji każdego kraju.

Po dojściu w ten sposób do jednego elementu, niezbędnego do obliczenia siły kupna rolnictwa, autor z kolei szuka elementu drugiego, tj. ceny nawozów. Podnosi przy tym szereg trudności, nasuwających się przy porównywaniu publikowanych cen hurtowych, ponieważ ma tu do czynienia bądź z różnorakim opakowaniem, bądź z towarem luzem, z cenami bądź loco fabryka, bądź loco stacja odbiorcza, z odchyleniami od cenników, uzależnionymi od ilości zamawianego towaru, z rabatami, subwencjami itd. Po uporaniu się z trudnościami tego typu autor sprowadza wszystkie ceny do cen loco stacja odbiorcza, przyjmując towar w workach fabrycznych, ponieważ taka praktyka jest najczęstsza.

Osobną kategorię trudności stanowi to, że składniki pokarmowe zawarte w nawozach sztucznych, sprzedaje się w najrozmaitszych rodzajach nawozów, nie dających się jednolicie traktować ani pod względem specyficznego ich fizjologicznego oddziaływania, ani też pod względem cen. Asortyment jest dostosowany do zwyczajów odbiorcy, które w różnych krajach kształtują się odmiennie. Autor widzi tu tylko jedną drogę wyjścia, a mianowicie obliczenie ważonej ceny dla trzech podstawowych składników odżywczych. W tym celu zestawia absolutne ilości ton czystego składnika osobno dla nawozów azotowych, fosforowych i potasowych, jakie w porównywanych krajach były zużyte w 1954/55 r. Następnie zestawia w krajowych walutach ceny czystego

składnika w każdym z używanych gatunków, wreszcie otrzymuje ważoną cenę kilograma czystego składnika azotowych, fosforowych i potasowych.

Teraz już można ustalić siłę kupna 100 kg jednostki zbożowej w stosunku do każdej z osobna grupy nawozów. Podaje to tab. 9.

Przy rozpatrywaniu tej tabeli spostrzegamy, że w stosunku do azotowych i fosforowych największą siłę kupna posiada rolnictwo szwajcarskie. Kraj ten jest jednak o tyle przypadkiem szczególnym, że rolnictwo tamtejsze ma zagwarantowany wysoki poziom cen (patrz tab. 5). Francja i Belgia pod względem siły kupna nawozów azotowych zajmują ostatnie miejsce. Niemcy Zachodnie przodują we wszystkich trzech rodzajach nawozów ustępując jedynie Szwajcarii przy azotowych.

Ten przegląd sytuacji nie byłby jednak kompletny bez wyciągnięcia konsekwencji z bardzo różnych proporcji, w jakich nawozy bywają stosowane. Duża siła kupna w stosunku do określonej grupy nawozów może nie mieć szczególnie wielkiego znaczenia, jeśli grupa ta ma wielki udział w ogólnej masie. Tabela 11 podaje w jakim stosunku w poszczególnych krajach używa się N, P₂O₅, K₂O. Rozpiętość stosunku między N i P₂O₅ wyraża się jak 0,6 : 3,4 zaś między N i K₂O 0,2 : 1,9.

Należy więc siłę nabywczą rolnictwa sprowadzić do typowej dla danego kraju jednostki nawozowej (1 kg czystego azotu dodany do tego kwas fosforowy i potas w ilościach właściwych dla danego kraju).

Otrzymujemy teraz ostateczny efekt rozważań, tj. określone ilości jednostek nawozowych, które można nabyć w poszczególnych krajach za określoną ilość jednostek zbożowych. Uwidacznia nam to tab. 12.

W stosunku do obrazu, jaki widzieliśmy na tab. 9, zaszły duże zmiany. Szwajcaria znalazła się na końcu. Pierwsze miejsce zajęła Holandia, za Holandią idą Niemcy Zachodnie. Wyjaśnienie tego leży w specyficznej dla Holandii i Szwajcarii strukturze jednostki nawozowej. Oba kraje pod tym względem znajdują się na przeciwnych krańcach. Różnice między poszczególnymi krajami są znaczne. Między Francją i Szwajcarią z jednej strony, a Niemcami Zachodnimi i Holandią z drugiej, różnica na korzyść tych ostatnich krajów sięga 70—90%. Pozostałe kraje wykazują mniejsze różnice zamykające się w granicach 14—16 jedno-

stek nawozowych za 100 kg jednostki zbożowej.

Dr S. Korth obejmuje badaniami inną grupę krajów, częściowo tylko pokrywającą się z krajami uwzględnionymi przez dr Schühly, a mianowicie Niemcy Zachodnie, Danię, Szwecję, Holandię i Anglię. Praca ta dotycząca lat 1954 i 1956 wykonana została na życzenie Ministra Wżywienia, Rolnictwa i Leśnictwa NRF w ramach jednego z instytutów zajmujących się rolniczymi badaniami rynkowymi. Momentem decydującym o zainteresowaniu się Holandią, Szwecją i Danią była okoliczność, że kraje te znaczną część swego rolniczego eksportu lokują na rynku zachodnio-niemieckim, współzawodnicząc przez to z rolnictwem niemieckim. Anglia natomiast, zdaniem autora, jest krajem pod wieloma względami podobnym do Niemiec, czy to gdy chodzi o liczbę i gęstość zaludnienia, konieczność importu rolniczego itd.

Dr Korth uważa, że nie należy postępować tak, jak to robi wielu autorów, tj. koncentrować zainteresowanie wyłącznie bądź głównie na sile kupna. Siła kupna jest pochodną zarówno poziomu cen rolniczych jak i poziomu cen przemysłowych. Rządy wielu państw z różnych powodów uważają za celowe stwarzanie dla rolnictwa dogodnych warunków, podejmując wysiłki w dwóch kierunkach: a. podwyższenie cen rolnych, b. obniżenie cen nawozów sztucznych. Pożądana siła kupna jest wprawdzie wynikiem tych zabiegów, ale wynikiem zsumowanym, nie dającym pojęcia który kierunek dał efekt, a który nie — względnie który w jakim stopniu.

Nie można stanąć na stanowisku, że ceny nawozów sztucznych i produktów rolnych wzajemnie się warunkują. Gdyby tak było to ingerencja rządu na korzyść rolnictwa musiałaby dawać niewielkie wyniki. A zatem za pomocą wyliczonej siły kupna nie można sobie urabiać poglądu na cenę nawozów i na miejsce jakie ta cena zajmuje w porównaniu z cenami w innych państwach. Kto w ten sposób postępuje, ten zakłada milcząco wzajemne uwarunkowanie się cen płodów rolnych i cen nawozów sztucznych. W rzeczywistości tego uwarunkowania nie ma. Chcąc sobie wyrobić pojęcie o cenach nawozów należy je ze sobą zestawiać. Oczywiście zestawienie to napotyka na trudności, przed którymi cofnął się dr Schühly. Trudności, o których już wyżej wspomnieliśmy, polegają na tym,

że kursy oficjalne walut nie odzwierciedlają istotnych wartości. Dr Korth uważa jednak, że trudność tę można usunąć. Waluta niemiecka jest szacowana poniżej swej siły kupna. Ceny zagraniczne wyrażone w niemieckiej walucie są wyższe niż to ma miejsce w istocie. Trzeba więc zrobić na to poprawkę.

Ważna jest również znajomość nie tylko cen loco gospodarstwo, lecz i loco fabryka. To daje nam pogląd, w którym ogniwie kosztów występują różnice w porównywanych krajach.

Autor nie neguje znaczenia badań nad siłą kupna rolnictwa w stosunku do nawozów sztucznych. Z punktu widzenia rolnika-przedsiębiorcy jest to sprawa decydująca. Ten jednak punkt widzenia nie może stwarzać pełnych przesłanek dla polityki państwa na różnych odcinkach życia gospodarczego.

Dla porównania cen rolniczych Korth uwzględnia tylko mleko, bydło, świnie, jaja i zboże, uważając, że stanowi to 70—90% całości sprzedaży. Do ważenia przyjmuje wielkości sprzedanej produkcji Niemiec Zach. z 1953/54 r. Autor podkreśla, że chodzi tu o porównanie krajów o podobnej strukturze produkcji, więc tego rodzaju uproszczenie wydaje mu się dopuszczalne. Cenę oblicza loco gospodarstwo i przelicza na jednostki zbożowe. Autor jest zdania, że tylko znaczne różnice powinny być brane pod uwagę ponieważ mniejsze mogą się znaleźć w granicach błędów. Wyniki podaje w kilku tablicach. Wyniki te potwierdzają obraz uzyskany przez pierwszego z autorów. Jeśli z obu prac weźmiemy powtarzające się w nich kraje, to znaczy Szwecję, Danię, Holandię i Niemcy, to zarówno według jednego badacza jak i drugiego pozycja rolnictwa Niemiec Zachodnich okaże się najlepsza.

Korth dochodzi do wniosku, że ceny nawozów azotowych w 1956 r. w Niemczech Zachodnich (106 f/kg) były droższe o trzy fenigi na kilogramie od holenderskich, ale za to tańsze o dziesięć fenigów od duńskich i dwadzieścia pięć fenigów od szwedzkich. W zakresie nawozów fosforowych ceny niemieckie (58 f/kg) były o osiem fenigów niższe od holenderskich, o czterdzieści fenigów od duńskich i o dziewiętnaście fenigów od szwedzkich.

Jeśli chodzi o ceny jednostki zbożowej to i tu Niemcy Zachodnie utrzymują czołowe miejsce. Jednostka zbożowa niemiecka według przeciętnej z lat 1953/56 kosztowała w Niemczech 36 ma-

rek niemieckich, w Szwecji też 36, natomiast w Holandii 31 i w Danii 29.

Siła kupna jednostki zbożowej (100 kg) w 1956 r. wynosiła w Niemczech Zachodnich w stosunku do azotowych 35 kg przewyższając holenderską i szwedzką o 5 kg, a duńską o 9 kg. Siła kupna w stosunku do fosforowych wynosiła w Niemczech Zachodnich 64 kg, przewyższając holenderską o 17 kg, duńską o 22 kg, a szwedzką

o 13 kg. Siła kupna w stosunku do potasowych wynosiła w Niemczech Zachodnich 137 kg, przewyższając holenderską i duńską o 51 kg, a szwedzką o 34 kg. Jak z tego widać cyfry, które podają obaj badacze — odchylają się od siebie — tendencje jednak w zasadzie nie ulegają zmianie.

Jak wygląda pozycja Anglii, którą pominął Schühly, a uwzględnił Korth. Anglia w sposób nie budzący żadnych

Tabela 2

Wydatki na nawozy sztuczne i zużycie nawozów sztucznych

Kraj	Wydatki na nawozy sztuczne 1953/54 r.			Zużycie nawozów sztucznych w kg czystego skadnika					
	w mln dolarów	na 1 ha użytków rolnych	na 1 ha ziemi ornej	na 1 ha użytków rolnych			na 1 ha ziemi ornej		
		dolarów			N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅
Holandia	69	30	66	75,5	49,1	68,1	166,1	108,0	149,8
Belgia	61	32	56	48,9	51,0	76,3	84,2	87,8	131,4
Niemcy Zach.	256	18	30	31,3	32,3	58,0	51,4	53,1	95,2
Dania	51	16	19	25,9	30,4	49,3	29,5	34,7	56,2
Szwecja	49	11	13	16,7	22,9	17,0	21,0	28,8	21,4
Francja	314	8	15	8,3	15,8	12,4	15,3	29,1	22,8
Włochy	130	6	8	10,5	19,0	2,0	13,9	25,7	2,7
Szwajcaria	14	6	31	5,0	17,1	9,3	24,2	83,0	45,4

Tabela 3

Produkcja ważniejszych płodów rolnictwa w różnych krajach europejskich w latach 1952—1955 (względnie 1952/53—1955/56) w tys. ton i jedn. zboż.

Kraj	Zyto	Pszemica	Ziemniaki	Buraki cukr.	Bydło	Swinie	Mleko	Jaja	Razem
w tysiącach ton									
Niemcy Zach.	3498	3185	8088	8304	1414	1847	16799	323	
Belgia	234	644	1293	2247	349	291	3786	132	
Dania	290	281	683	2055	376	721	5240	137	
Francja	475	9584	5261	11144	2516	1252	17903	463	
Włochy	124	8431	2116	6981	741	280	7726	320	
Holandia	476	331	1660	2949	353	452	5791	195	
Szwecja	263	882	744	1776	251	279	4307	83	
Szwajcaria	41	269	384	211	190	145	2772	29	
w jednostkach zbożowych									
Niemcy Zach.	3498	3185	2022	2076	7070	9235	13439	1615	42140
Belgia	234	644	323	562	1745	1455	3029	660	8652
Dania	290	281	171	514	1880	3605	4192	685	11618
Francja	475	9584	1315	2786	12530	6760	14322	2315	50137
Włochy	124	8431	529	1745	3705	1400	6181	1600	23715
Holandia	476	331	415	737	1765	2260	4633	975	11592
Szwecja	263	882	186	444	1255	1395	3446	415	8286
Szwajcaria	41	269	96	53	950	725	2218	145	4497

wątpliwości pozostawia za sobą wszystkie kraje, nie wyłączając Niemiec Zachodnich. Rolnictwo angielskie na odcinku nawozów sztucznych jest w położeniu wyraźnie lepszym niż Niemcy Zachodnie, nie mówiąc już o innych krajach. Ilustrują to następujące cyfry: cena azotowych wynosiła w Anglii w 1956 r. o 19 fenigów mniej niż w Niemczech Zachodnich, fosforowych — o 4 fenigi. Siła kupna w stosunku do nawozów sztucznych wyglądała następu-

jąco: za 100 kg jednostki zbożowej można było w 1956 r. kupić w Niemczech Zachodnich 35 kg nawozów azotowych albo 64 kg fosforowych, w Anglii odpowiednio — 47 kg i 79 kg. Jedyne odbiega od tego siła kupna w stosunku do potasowych: w Niemczech Zachodnich 137 kg, w Anglii 100. Nie może to jednak zaciążyć na całości sytuacji, ponieważ nawozy potasowe jako czynnik kosztów pozostają bardzo w tyle za innymi sztucznymi nawozami.

Tabela 4
Ceny produktów rolnych w różnych krajach europejskich w latach 1955—1956
(za 100 kg krajowej waluty)

Kraj	Zyto	Pszemica	Ziemiaki	Buraki cukr.	Bydło	Swinie	Mleko	Jaja
Niemcy Zach.	39,00	41,40	14,60	6,59	184,20	245,20	29,50	354,30
Belgia	272,00	435,00	114,00	69,20	2123,00	2155,00	296,00	2600,00
Dania	42,50	46,90	25,25	7,97	223,00	337,50	42,76	408,94
Francja	2550,00	3217,00	1094,00	497,00	13792,00	19360,00	2759,00	22855,00
Włochy	5528,00	7082,00	2117,00	788,00	27266,00	35817,00	4477,00	52155,00
Holandia	24,95	35,20	11,60	4,47	160,00	167,00	23,93	241,00
Szwecja	37,62	43,22	22,32	7,11	221,10	297,92	42,70	315,00
Szwajcaria	55,00	64,50	20,80	8,00	205,00	320,00	36,10	444,00

Tabela 5

Ważone ceny 100 kg jednostki zbożowej

Kraj	Krajowa waluta
Niemcy Zach.	41,86
Belgia	417,23
Dania	57,38
Francja	3274,19
Włochy	6399,86
Holandia	31,93
Szwecja	51,37
Szwajcaria	50,59

Tabela 12

Za 100 jednostek zbożowych można kupić następujące ilości jednostek nawozowych

Kraj	Ilość
Niemcy Zach.	17
Belgia	14
Dania	14
Francja	10
Włochy	16
Holandia	19
Szwecja	16
Szwajcaria	11

Tabela 9
Siła kupna 100 kg jednostek zbożowych w stosunku kg czystego składnika

Kraj	Azotowe	Fosforowe	Potasowe
Niemcy Zach.	34	68	136
Belgia	25	63	87
Dania	31	54	104
Francja	24	51	87
Włochy	30	63	89
Holandia	33	52	92
Szwecja	32	58	113
Szwajcaria	37	68	112

Tabela 11

Proporcje nawozów stosowane w różnych krajach			
Kraj	Azotowe	Fosforowe	Potasowe
Niemcy Zach.	1	1,0	1,9
Belgia	1	1,0	1,6
Dania	1	1,2	1,9
Francja	1	1,9	1,5
Włochy	1	1,8	0,2
Holandia	1	0,6	0,9
Szwecja	1	1,4	1,0
Szwajcaria	1	3,4	1,9